

Variabel pensioen

Brochure januari 2026

Inhoudsopgave

	Pagina
Variabel pensioen	3
1. Wat is een variabel pensioen?	3
2. Wat zijn de risico's?	4
3. Wat zijn de alternatieven?	5
4. Hoe weet ik hoeveel ik krijg?	6
5. Hoe erg kan het worden?	6
6. Kan ik mijn keuze later nog veranderen?	7
7. Is een variabel pensioen beter/hoger dan een vast pensioen?	8
8. Hoe wordt er belegd?	8
9. Wat is biometrisch rendement?	9
10. En als ik gewoon zekerheid wil?	9
11. Hoe zit het met verhogingen (indexeren) en verlagingen (korten) van de pensioenen?	10
12. Moet ik vóór mijn pensioendatum iets doen?	10
Contactgegevens helpdesk:	10
Bijlage 1: Hoe werkt een variabel pensioen?	11
Bijlage 2: Verhoging/verlaging van variabel pensioen	12
Bijlage 3: Een vast pensioen	13
Bijlage 4: Voorsorteren voor vast/variabel pensioen	14

Variabel pensioen

Brochure juli 2024

Per 1 september 2016 is de Wet Verbeterde Premieregeling (WVP) in werking getreden. Onderdeel van de WVP is de introductie van het variabele pensioen voor deelnemers aan een premie- of kapitaalovereenkomst.

De WVP geldt voor opgebouwde kapitalen. In het geval van ons pensioenfonds, zijn dit stortingen in de vroegere excedentregeling en de pensioenregeling die sinds 1 januari 2016 voor alle deelnemers geldt (DC-regeling of premieregeling genoemd). Deze kapitalen moeten op de pensioendatum worden aangewend voor de aankoop van een levenslang pensioen bij een verzekeraar of het pensioenfonds. Vóór de WVP moest dit een vast pensioen bij een verzekeraar of een stabiel pensioen bij een pensioenfonds zijn, waarbij een vast pensioen echt vast is en een stabiel pensioen een kans op verhoging, maar ook een kans op verlaging heeft bij aanhoudend dekkingstekort van het fonds. Door de invoering van de WVP is het ook mogelijk voor pensioenfondsden om variabel pensioen aan te bieden.

Ons fonds biedt sinds 2017 alleen een variabel pensioen aan. U heeft het recht om bij een verzekeraar een vast en/of een variabel pensioen in te kopen in plaats van het door het fonds aangeboden variabele pensioen.

Bij een variabel pensioen, wat ook wel “doorbeleggen na pensioen” wordt genoemd, fluctueert uw pensioenuitkering. De hoogte van de variatie is afhankelijk van de ontwikkelingen op de kapitaalmarkten en de wijzigingen in de groep personen die een ingegaan variabel pensioen heeft. Dit is dus wezenlijk anders dan een stabiel pensioen. Een stabiel pensioen is een “pensioenaanspraak” waar het fonds u een bepaald bedrag uitkeert dat binnen bepaalde bandbreedtes niet verlaagd wordt en waar er een ambitie is om een deel van de inflatie te compenseren. In geen van beide gevallen is de pensioenuitkering gegarandeerd. Een variabel pensioen varieert per definitie terwijl bij de aanspraak wordt gepoogd deze in elk geval niet te verlagen.

Het variabele pensioen is tevens het uitgangspunt van de Wet Toekomst Pensioenen die per 1 juli 2023 is ingegaan.

1. Wat is een variabel pensioen?

Een pensioen is een uitkering vanaf pensioendatum tot uw overlijden. U koopt een pensioen met uw opgebouwde pensioenkapitaal. Hiermee is het individuele “langleven-risico” afgedekt (in pensioenland kijkt men soms net iets anders aan tegen dingen dan in de normale maatschappij. Lang leven wordt als risico gezien: u wilt immers als u lang leeft wel financieel verzekerd zijn).

Uw pensioen wordt in alle gevallen levenslang uitgekeerd. Het pensioen kan niet 'opraken', omdat die risico's gezamenlijk worden gedeeld. Een individu kan dat risico niet alleen dragen. Het aantal pensioenjaren (vanaf pensioendatum) kan variëren van minder dan 1 tot meer dan 40 jaar.

Stabiel of vast pensioen

Bij een stabiel of vast pensioen koopt u een maandelijkse (bruto) uitkering. De financiële risico's zijn dan ook afgedekt. De verzekeraar of het fonds dat die risico's overneemt, heeft daarvoor financiële buffers nodig en vraagt daarom een bijdrage uit uw kapitaal. De hoogte van de maandelijkse bruto uitkeringen staat vast als de uitkering bij een verzekeraar loopt en is stabiel indien dit bij een pensioenfonds wordt gedaan. Een pensioenfonds kan als de omstandigheden buiten een ruime bandbreedte geraken, worden gedwongen om de uitkeringen te verlagen.

Variabel pensioen

Bij een variabel pensioen draagt u de financiële risico's volledig zelf. Het kapitaal wordt doorbelegd, met inhouding van het uitgekeerde pensioen uiteraard. Het rendement op de beleggingen wordt jaarlijks bij- of afgeschreven en direct doorvertaald naar een aangepaste pensioenuitkering. De hoogte van de pensioenuitkering is dus variabel. Ons fonds heeft ervoor gekozen deze aanpassing jaarlijks door te voeren (dus zonder spreiding). Daardoor zal het pensioen elk jaar fluctueren. Gemiddeld gezien is een variabel pensioen hoger dan een vast pensioen, omdat er geen buffers hoeven te worden aangehouden.

Ook bij een variabel pensioen is er altijd sprake van een levenslange pensioenuitkering; uw pensioenpot kan niet opraken. Hoe oud u ook wordt. Een snellere verhoging van de levensverwachting dan verwacht, zal leiden tot een verlaging van de maandelijkse pensioenuitkering en omgekeerd. Een voorbeeld van hoe variabel pensioen werkt, vindt u in de bijlage (achterin deze brochure).

2. Wat zijn de risico's?

Rendement 's risico

Het belangrijkste risico is het rendement op het kapitaal. Het kapitaal wordt belegd op een voorzichtige manier. Maar er worden bewust beleggingsrisico's genomen (beleggen in zakelijke waarden) met als doel een hoger financieel resultaat. Het jaarlijkse resultaat schommelt, net zoals de financiële markten schommelen. Jaarlijkse resultaten van plus of min 5% zijn mogelijk, en er kunnen soms zelfs uitschieters voorkomen van meer dan (plus of min) 10%. **Als u voor een variabel pensioen kiest, moet u bereid zijn om dit risico te dragen.** En u moet het ook kunnen dragen in het totaal van uw pensioenvoorzieningen, dus inclusief:

- AOW-pensioen;
- Pensioen uit de oude middenloonsregeling;
- Elders opgebouwde pensioenen of oudedagsvoorzieningen;
- Uw eigen financiële middelen.

Deze keuze dient u zelf te maken. Het kan ook (flink) tegenvallen en in dat geval is er niemand die u kan compenseren.

Biometrische risico

Een tweede risico is het zogenaamde biometrische risico. Dit is het risico dat de levensverwachting stijgt of daalt. Uw individuele langlevens-rijsico is afgedekt dus u krijgt in ieder geval tot uw overlijden uw uitkering. Maar de groep waarin het levensrisico gedeeld wordt, kan qua overlevingscijfers afwijken van de uitgangspunten. Dit leidt tot een jaarlijks biometrisch resultaat, dat schommelt in bescheidener mate dan het financieel resultaat. Het zal ook zowel positief als negatief zijn. Met andere woorden; als mensen langer blijven leven dan was verwacht, heeft dat een negatief effect op uw variabel pensioen. En andersom als ze korter leven dan verwacht, heeft dat een positief effect op uw variabel pensioen.

De risico's blijven overigens beperkt tot het kapitaal dat u aanwendt voor een variabel pensioen. Uw pensioen uit de oude uitkeringsregeling (middelloonregeling) is stabiel. Wij streven ernaar om verlagingen te voorkomen. Ook uw AOW- aanspraken staan vast (uiteraard kan de wetgever hier wel altijd verandering in brengen, dat kan nooit worden uitgesloten).

3. Wat zijn de alternatieven?

Tot eind 2016 was het mogelijk om bij ons pensioenfonds een stabiel pensioen in te kopen met het opgebouwde kapitaal in de premieregeling. Na overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan is besloten deze mogelijkheid vanaf 2017 niet meer aan te bieden. De lage dekkingsgraad en de lage rente zorgden ervoor dat dit geen acceptabele propositie meer was. Ons pensioenfonds biedt daarom sinds 1 januari 2017 alleen het variabele pensioen aan voor het inkopen van pensioen met uw opgebouwde pensioenkapitaal.

Dit betekent niet dat het pensioenfonds een variabel pensioen een betere keuze vindt. Maar alleen dat het pensioenfonds geen goed vast pensioen kan aanbieden en daarvoor naar andere partijen verwijst. De dekkingsgraad en rente zijn anno 2024 aanzienlijk gestegen, maar omdat variabel pensioen de norm is in het nieuwe pensioenstelsel, ziet het fonds geen aanleiding om terug te keren naar de optie om een stabiel pensioen in te kopen.

Het zogenaamde 'shoprecht' blijft bestaan. Dit is de mogelijkheid om met uw kapitaal een vast pensioen in te kopen buiten ons fonds. Verzekeringmaatschappijen bieden een gegarandeerde pensioenuitkering. Hier is de pensioenuitkering ook echt vast, want verzekeraars mogen pensioenuitkeringen niet verlagen. Maar ze zullen de uitkeringen ook niet verhogen. Vanaf 1 januari 2026 wordt ook de mogelijkheid geboden om een variabel pensioen bij een verzekeraar in te kopen.

4. Hoe weet ik hoeveel ik krijg?

Zes maanden voor de ingangsdatum van uw pensioen ontvangt u van ons een brief. Hierin staan de keuzemogelijkheden voor uw vaste pensioenrechten (afkomstig uit de oude uitkeringsregeling). Daarbij ontvangt u ook een voorstel om met uw opgebouwde kapitaal een variabel pensioen in te kopen bij ons fonds. Het pensioen voor het eerste jaar wordt berekend op basis van de renteprognoses en overlevingstabellen die op dat moment gelden. Dit pensioen zal hoger uitvallen dan bij de inkoop van een vast pensioen. U hoeft namelijk niet bij te dragen aan de financiële buffers, u neemt de risico's immers geheel voor eigen rekening. Als u akkoord bent, ontvangt u dit pensioen naast het pensioen uit uw rechten uit de oude uitkeringsregeling. In mei van het daaropvolgende jaar wordt het rendement van het fonds vastgesteld en ontvangt u bericht over de consequenties. Uw variabel pensioen wordt dan per 1 juli verhoogd of verlaagd op basis van dit rendement. Dit proces vindt jaarlijks plaats, zolang u leeft. In het eerste jaar is de aanpassing afhankelijk van de maand waarin u toetreden bent waardoor fluctuaties in de rentestanden minder invloed hebben op de uiteindelijke uitkering.

5. Hoe erg kan het worden?

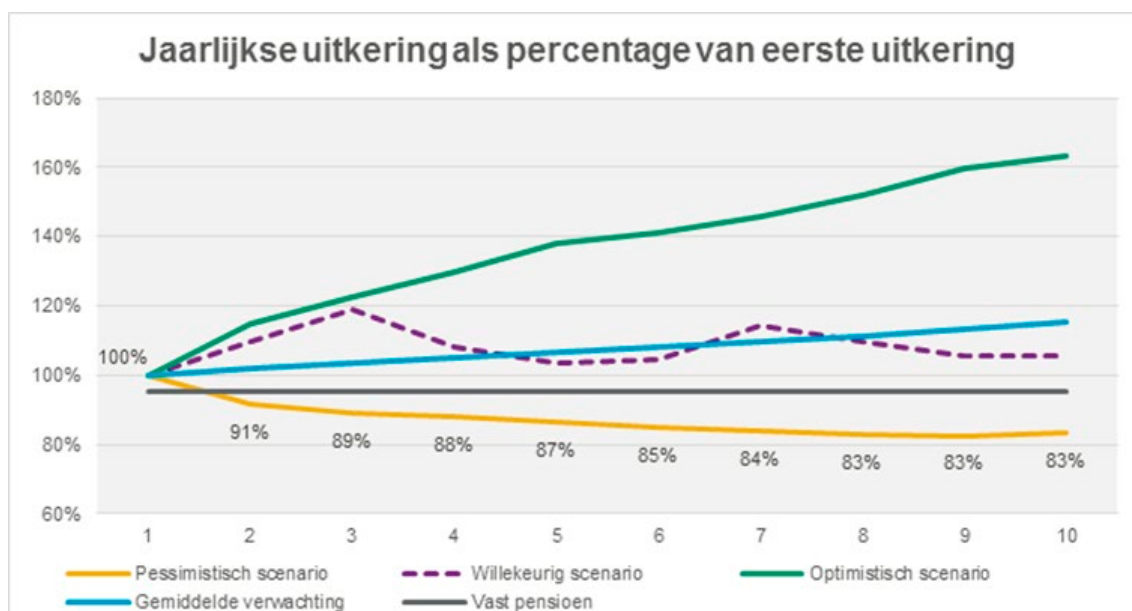
Onze pensioenplanner, die via Mijn Pensioencijfers beschikbaar is voor alle deelnemers, heeft een module 'Variabel Pensioen'. Deze module moet u raadplegen voordat u beslist of u een variabel pensioen wilt inkopen. De module berekent met uw persoonlijke gegevens de verschillende toekomstscenario's. Daarbij wordt uitgegaan van economische stagnatie, economische groei en een gemiddelde daarvan.

De cijfers die hierbij worden gebruikt zijn afkomstig van De Nederlandsche Bank. U kunt over een periode van 10 jaar vooruitkijken wat de invloed op uw pensioen zal zijn. De stagnatiescenario's geven aan wat er in pessimistische scenario's kan gebeuren.

Ons fonds zal u attenderen om in de pensioenplanner de toekomstscenario's te laten berekenen. En wijzen op de risico's die bij een variabel pensioen horen.

In onderstaande grafiek vindt u een voorbeeld van een vooruitzicht van 10 jaar bij de verschillende scenario's.

- De gele lijn representeert de 5% slechtste economische scenario's: 10 jaar stagflatie (d.w.z. hoge inflatie, lage economische groei en hoge werkloosheid).
- De groene lijn geeft de 5% beste scenario's weer: 10 jaar flinke groei en voorspoed.
- De blauwe lijn geeft het gemiddelde weer.
- De werkelijkheid is natuurlijk niet zo regelmatig. De paarse lijn geeft een mogelijk verloop weer van zo'n gemiddeld scenario.
- De zwarte lijn is het referentiepunt, dit is de vaste, gegarandeerde uitkering. Die begint wat lager door de bijdrage aan de financiële buffers.

6. Kan ik mijn keuze later nog veranderen?

Nee, de keuze die u op uw pensioendatum maakt, kunt u daarna niet meer veranderen. U kunt ook niet later inkopen. In een beperkt aantal situaties kunt u kapitaal dat u elders voor pensioen hebt opgebouwd inbrengen. Dit kan alleen als u minimaal een jaar, voor uw pensioendatum een waardeoverdracht aanvraagt en deze kan worden toegekend en tijdig kan worden uitgevoerd.

U maakt een keuze voor het kapitaal dat u bij ons fonds hebt opgebouwd, en die keuze is definitief. De keuze geldt ook voor uw eventuele nabestaande.

7. Is een variabel pensioen beter/hoger dan een vast pensioen?

Dat is pas achteraf te zeggen. U neemt een groter risico, maar dit levert naar verwachting een hoger rendement op en dus een hoger pensioen.

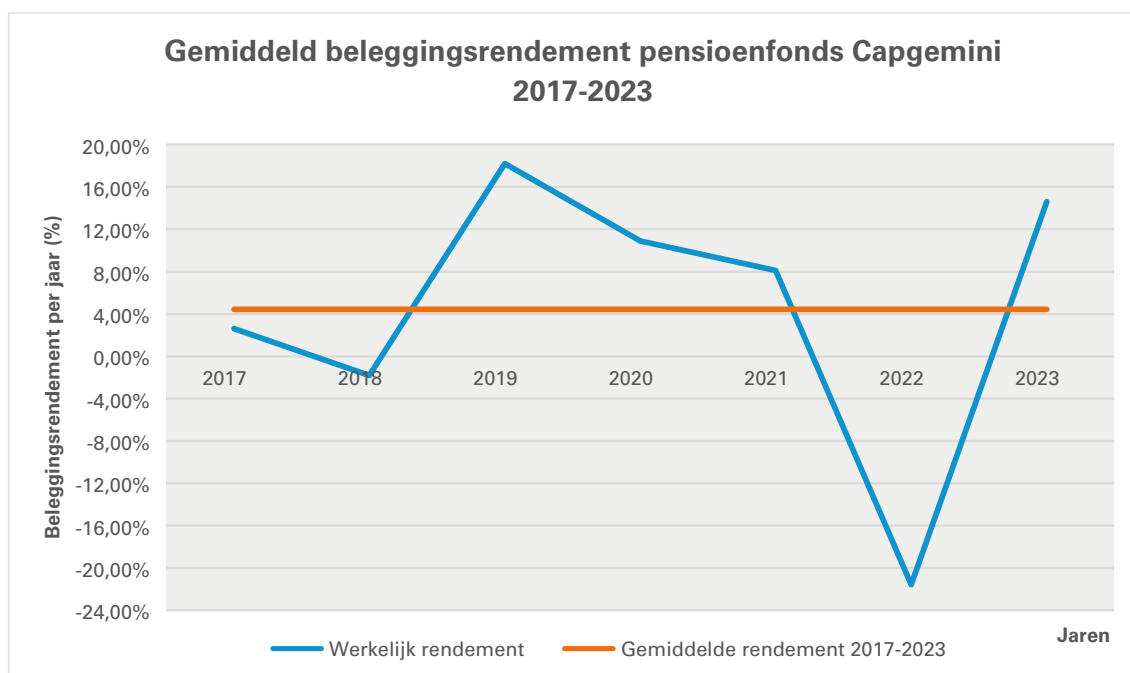
Bij de middelloonregeling van het pensioenfonds wordt er ook na pensioendatum doorbelegd, doch daar moeten de rendementen eerst gebruikt worden om buffers te vormen. Omdat in het fonds ook kapitalen in de premieregeling worden beheerd, is de buffer die we moeten aanhouden zelfs nog groter.

8. Hoe wordt er belegd?

Het kapitaal waarmee u pensioen inkoopt, wordt ingebracht in het fondsvermogen. Het fonds belegt in een mix van vaste waarden en zakelijke waarden, passend bij de gemiddelde leeftijd van de deelnemers aan het fonds. Renterisico's worden deels afgedekt, in verschillende toekomst-termijnen. In het jaarverslag op de website staat een detailinzicht in de manier van beleggen, de beleggingsstrategie en de behandeling van risico's door indekking. Het totaalvermogen van ons fonds is rond de € 1 miljard. Daardoor zijn meer mogelijkheden beschikbaar dan voor de particuliere belegger. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Advies;
- Lagere kosten;
- Meer risicoafdekkingen (rente, valuta);
- Speciale producten.

Het rendement van ons fonds is sinds 2017 als volgt:

De resultaten voor het variabele pensioen van ons fonds zijn:

Resultaat over het jaar	Procentuele aanpassing pensioenen die reeds eerder zijn ingegaan	Datum aanpassing
2017	4,16%	1 juli 2018
2018	-3,33%	1 juli 2019
2019	10,04%	1 juli 2020
2020	8,37%	1 juli 2021
2021	7,07%	1 juli 2022
2022	-5,72%	1 juli 2023
2023	2,12%	1 juli 2024

Deze resultaten zijn een bewerking van het financieel rendement van het fonds, het biometrisch rendement en oprenting in de toekomst. In bijlage 2 wordt dit nader beschreven.

9. Wat is biometrisch rendement?

Het langlevens-risico is voor een individu niet te dragen. De kans dat de laatste levensjaren in armoede moeten worden doorgebracht, is te groot als gesteund wordt op een eigen kapitaal dat “op” kan raken. Dit wordt opgelost door het risico in een groep te delen. Gemiddeld is de levensduur van mensen vrij nauwkeurig bekend, dus binnen een groep van voldoende omvang is het risico te dragen. Sterftcijfers voor gemiddelde Nederlanders en gemiddeld hoger opgeleide Nederlanders verschijnen regelmatig in het nieuws. Actuarissen hebben uitgebreide tabellen en berekeningen voorhanden.

Afwijkingen van de verwachting leveren een biometrisch rendement op. Dit werkt zo: op uw pensioendatum is uw levensverwachting bekend. Daarop wordt een pensioenuitkering berekend. Wordt u ouder dan verwacht? Dan voegt het pensioenfonds kapitaal toe aan uw pensioenpot. Dit kan worden gefinancierd, doordat anderzijds deelnemers eerder overlijden dan verwacht. Ieder jaar wordt gekeken of de groep die samen het langlevens-risico deelt meer of minder overlijdens heeft gehad dan de verwachting. Dit levert een positief of negatief rendement op. Deze rendementen zijn bescheidener dan het financieel rendement en minder hard schommelend.

Als de algemene overlevingstabel wordt herzien (dat gebeurt doorgaans eens in de 2 jaar), dan komt daar een gemiddeld langer of korter leven uit. Dat resulteert in een negatief respectievelijk positief rendement. Daarnaast kan de gemeenschap waarmee u deelt (de ex-Capgemini-bevolking), afwijken van de landelijke cijfers. Dit risico wordt eveneens samen gedeeld.

10. En als ik gewoon zekerheid wil?

Diverse verzekeringmaatschappijen bieden een gegarandeerde uitkering aan. Die aanbiedingen zijn sterk afhankelijk van de stand van de (middellange) rente en de commerciële belangen van de maatschappijen. U kunt zelf offertes aanvragen en die vergelijken met de aanbieding van het pensioenfonds. Als u kiest voor een vast pensioen, kiest u de verzekeraar van uw voorkeur. U stuurt ons een kopie van de acceptatie. Wij regelen vervolgens de overdracht. In bijlage 3 geven wij u wat praktische tips.

11. Hoe zit het met verhogingen (indexeren) en verlagingen (korten) van de pensioenen?

In de oude uitkeringsregeling (middelloonregeling) werd een periodiek pensioen toegezegd. Waren de middelen hoger dan de toezeggingen, dan werden de pensioenen verhoogd. Bij een tekort aan middelen was een verlaging van de pensioenen nodig. Dit wordt door financiële buffers verzacht om onaangename verrassingen te voorkomen. Het variabele pensioen staat hier geheel buiten. Hierbij draagt u het financiële risico, er zijn geen buffers en de rendementen zijn voor u, positief en negatief.

12. Moet ik vóór mijn pensioendatum iets doen?

Ja, u doet er verstandig aan een voorkeuze te maken vanaf uw 52ste. De reden hiervoor is dat u dan al een behoorlijk kapitaal hebt opgebouwd en dat rentebewegingen in de laatste jaren voor uw pensioen, de pensioenuitkomst sterk kunnen beïnvloeden.

Het pensioenkapitaal dat u opbouwt wordt veelal in een lifecycle beleggingsmix belegd. Het principe daarvan is dat u op jonge leeftijd mikt op rendement door meer risico te nemen (door in zakelijke waarden te beleggen). Bij schommelingen hebt u dan immers voldoende tijd om op langere termijn toch een goed rendement te behalen. Op latere leeftijd is de lifecycle meer op vaste waarden gericht en wordt zwaarder ingedekt tegen dalende rente. Wanneer uw pensioendatum nadert, bent u dan voor een groot deel beschermd tegen schommelingen.

Dit principe kan verder worden geoptimaliseerd als u al een voorkeur hebt voor uw keuze voor vast of variabel pensioen. In dat geval zijn specifieke lifecycles beschikbaar. In bijlage 4 leest u meer over deze voorkeuze en de werking ervan in de beleggingsstrategie. Bij het bereiken van de 52-jarige leeftijd wordt u opgeroepen om deze voorlopige keuze te maken. Op uw 57ste en 62ste wordt gevraagd of u uw voorkeuze wilt wijzigen. Op uw pensioendatum kiest u definitief.

Contactgegevens helpdesk:

- Telefoonnummer: 088 - 116 24 09 (iedere werkdag bereikbaar tussen 8.30 en 17.00 uur).
- E-mail: pensioenfonds-cg@azl.eu
- E-mail bestuur: bestuursondersteuning@pfcapgemini.nl

Bijlage 1: Hoe werkt een variabel pensioen?

Op de pensioendatum dienen deelnemers een keuze te maken of het opgebouwde pensioenkapitaal wordt aangewend voor een variabel of een vast pensioen. Bij een keuze voor variabel pensioen wordt een levenslang ouderdomspensioen aangekocht (eventueel met meeverzekerd partnerpensioen) dat jaarlijks in hoogte kan veranderen. Hieronder leest u in een voorbeeld hoe dit werkt.

Voorbeeld

Stel een deelnemer heeft op de pensioendatum een opgebouwd kapitaal van € 100.000,-. Op dat moment kan daarvan een levenslange maandelijkse uitkering worden ingekocht van € 400,- per maand. Naast dit pensioen ontvangt de deelnemer van de overheid een AOW-pensioen. Dit is ongeveer € 800,- per maand (ervan uitgaande dat de deelnemer een partner heeft). In de middelloonregeling uit het verleden is € 650,- opgebouwd. In het eerste jaar ontvangt de deelnemer (los van elders verzekerde pensioenen) dus een maandelijkse (bruto) uitkering van € 1.850,-. Het variabele pensioen wordt elk jaar verhoogd of verlaagd, afhankelijk van de marktontwikkelingen, wijziging van overlevingstafels en het sterfteresultaat.

Uitkering per maand	Eerste jaar	Jaar 2	Jaar 2	Jaar 2
Scenario		Neutraal	Pessimistisch	Optimistisch
AOW	€ 800	€ 808	€ 808	€ 808
Middelloon ¹⁾	€ 650	€ 650	€ 650	€ 650
Variabel pensioen	€ 400	€ 408 (+2%)	€ 360 (-10%)	€ 440 (+10%)
Totaal pensioen	€ 1.850	€ 1.866	€ 1.818	€ 1.898
Verschil		+16	-32	+48

1) De middelloonregeling betreft een vast pensioen. Een vast pensioen bij een pensioenfonds kan echter wel degelijk worden verhoogd (toeslag) of worden verlaagd (korting), afhankelijk van de financiële positie van het fonds. In dit voorbeeld is hiermee geen rekening gehouden.

Bijlage 2: Verhoging/verlaging van variabel pensioen

Er zijn 3 componenten die het jaarlijkse percentage van verhoging/verlaging bepalen:

a. *het financieel resultaat*

Als beleggingsrendement geldt het fondsrendement, aangezien de kapitalen collectief worden belegd. In de variabele pensioenen is een rendement ingecalculeerd en de aanpassing betreft dus het overrendement of onderrendement. Zie onderstaande noot.

b. *wijziging levensverwachting*

Het Actuarieel Genootschap publiceert 2-jaarlijks prognosetafels voor de sterfte van gemiddelde Nederlanders en hoogopgeleide Nederlanders. De actuaris van het fonds corrigeert deze met de ervaringssterfte van het fonds.

Bij wijziging van de prognose is er daarom een sterfte of overlevingsresultaat. Dit is doorgaans bescheiden, maximaal 1%.

c. *sterfteresultaat*

De groep ex-Capgemini medewerkers die een variabel pensioen hebben delen hun levensrisico met elkaar. De sterfte in een bepaald jaar wijkt meestal af (positief of negatief) van het gemiddelde. Afwijkingen geven een sterfteresultaat.

De berekeningen zijn complex. De actuaris, de certificerend actuaris en de accountant controleren dit dan ook. Het is niet na te rekenen door niet-specialisten.

Noot:

Bij de inkoop van een variabel pensioen wordt uitgegaan van een resultaatprognose. Hiervoor is de risicovrije rente op middellange termijn de leidraad. Daardoor geniet de gepensioneerde bij leven van het rendement.

Indien bijvoorbeeld een kapitaal van € 20.000,- bij een levensverwachting van 20 jaar wordt ingekocht, dan leidt dat tot een pensioen van € 1.000,- per jaar. Bij een resultaatprognose van 2% is er echter € 24.380,- beschikbaar en is dus het pensioen € 1.218,- per jaar. De inkoop verschilt dus van maand tot maand, zeker in de laatste tijd door de schommelende marktrente.

Het overrendement is het rendement, gecorrigeerd voor het reeds geprognostiseerde resultaat.

Bijlage 3: Een vast pensioen

De keuze voor een vast pensioen, waarbij het kapitaal op het moment van pensionering wordt omgezet in een levenslang pensioen met een vaste maandelijkse uitkering, wordt niet aangeboden door ons pensioenfonds. U kunt hiervoor terecht bij diverse verzekeringsmaatschappijen. Dat vereist actie van u.

Wat is belangrijk om te weten:

Algemeen

- Bij de keuze voor een vast pensioen dient de opgebouwde waarde te worden overgedragen van ons pensioenfonds naar de verzekeraar van uw keuze;
- De overdracht van de opgebouwde waarde kan alleen plaatsvinden naar een verzekeringsmaatschappij die onder het toezicht staat van De Nederlandsche Bank;
- De keuze die gemaakt wordt op de pensioendatum is definitief. Daarna kan niet meer worden gewijzigd naar een andere pensioenuitvoerder;
- Heeft u meerdere pensioenpotjes opgebouwd dan kan het de moeite waard zijn om die samen te voegen tot één pot;

De offertes & vergelijking

- Verdiep u in de aangeboden producten en de kosten die in het product zijn opgenomen. Dat voorkomt verrassingen;
- Kijk niet alleen naar de pensioenuitvoerder die in het eerste jaar de hoogste uitkering aanbiedt. Kijk ook hoe de hoogte van de uitkering daarna nog kan wijzigen bijvoorbeeld doordat er sprake is van een hoog/laag pensioen;
- Vraag tijdig offertes aan. Niet alleen het vergelijken van de offertes kost tijd, maar ook het kapitaal overdragen naar een andere pensioenuitvoerder neemt tijd in beslag;
- Een offerte van een verzekeringsmaatschappij voor een vast pensioen is altijd beperkt geldig. Doordat de renteprognose dagelijks wijzigt, zal ook het pensioen dat wordt aangeboden in de tijd anders zijn;
- Controleer of de uitgangspunten van alle offertes gelijk zijn. Is er bijvoorbeeld een partnerpensioen verzekerd of alleen een oudedagspensioen. Verschillen in uitgangspunten kunnen tot flinke verschillen in de hoogte van het pensioen leiden.

Advies gewenst?

Het pensioenfonds kan en mag geen enkel advies geven bij deze keuze. De wet verbiedt dit zonder uitzonderingen. De keuze voor een vast of variabel pensioen is vaak complex, overweeg daarom om u te laten bijstaan door een pensioenadviseur.

Let op. Het advies kan kosten met zich meebrengen die u rechtstreeks aan de adviseur dient te betalen. De advieskosten kunnen niet met het opgebouwde kapitaal worden verrekend. Deskundige hulp kan ervoor zorgdragen dat u de juiste keuzes maakt.

Bijlage 4: Voorsorteren voor vast/variabel pensioen

In de premiereregeling is het mogelijk en zelfs wenselijk dat elke deelnemer een keuze maakt over de te volgen beleggingsstrategie. Door middel van een aantal vragen over de voor de deelnemer acceptabele risico's, wordt tot een keuze gekomen om meer of minder defensief/offensief te beleggen.

Als de pensioendatum in zicht komt wordt bovendien gevraagd om een voorkeuze, vrijblijvend weliswaar, te maken voor vast of variabel pensioen. Dit wordt gedaan om de beleggingsstrategie op dit voornemen af te stemmen.

Instructies en een gedetailleerd stappenplan over het aanpassen van uw keuze kunt u vinden in [dit](#) document.

Wat maakt het belangrijkste verschil in beleggen?

Bij een premiereregeling wordt een kapitaal opgebouwd door premie-inleg en beleggingsresultaat. Op de pensioendatum wordt dit kapitaal gebruikt om een levenslang pensioen aan te kopen. Hoe hoog? Dat hangt af van de levensverwachting en van het verwachte beleggingsresultaat in de toekomst. Bij 20 jaar levensverwachting is er nog 10 jaar een beleggingsresultaat over het gehele kapitaal te verwachten. De beleggingshorizon is bij keuze voor variabel pensioen 10 jaar langer. Dat heeft gevolgen voor de optimale beleggingsstrategie. Bij variabel pensioen wordt jaarlijks gecorrigeerd/gecompenseerd voor afwijking van de verwachtingen. Het risico dat de verwachtingen tegenvallen is dus voor de deelnemer zelf. Bij vast pensioen wordt dit risico afgekocht: een verzekeringsmaatschappij of pensioenfonds garandeert de uitkering en neemt het risico op zich.

De rentestand op inkoopmoment, het inkooprisico

De inschatting van het toekomstige beleggingsresultaat gebeurt op beleggingen met weinig tot geen risico: (staats)obligaties. Hiervoor wordt de stand van rente op middellange termijn (10-20 jaar) gebruikt. De toezichthouder geeft geen enkele ruimte voor eigen optimisme of pessimisme: het bieden van zekerheid is te belangrijk.

Probleem is echter dat de financiële markten de laatste jaren zeer wisselvallig zijn en door krachtig ingrijpen van centrale banken verstoord. De stand op het moment van inkoop is dus erg belangrijk en die kan flink schommelen. Het komt regelmatig voor dat een pensioeninkoop in enkele maanden 5% meer of minder opbrengt. Aangezien een deelnemer zijn/haar leeftijd niet kan veranderen is dit een bijzonder risico, het inkooprisico.

Bij keuze voor een vast pensioen is dit een definitieve winst of verlies. Bij keuze voor een variabel pensioen verzachten correcties in de pensioenperiode de uitschieters. Maar in beide gevallen is het risico te groot en moet worden afgedekt.

Het afdekken van het inkooprisico

Door het kiezen van een passende beleggingsstrategie kan het inkooprisico onder controle worden gebracht. Tegen renteschommelingen, met name dalingen, kan worden ingedekt met derivaten. Dit gebeurt in de lifecycles: steeds toenemende indekking tegen rentedaling bij nadering van het inkoopmoment.

Bovendien een voorzichtiger (defensiever) beleggingsbeleid daar het kapitaal dan het hoogst is en verrassingen ongewenst zijn.

Zoals hierboven uitgelegd is dit meer nodig indien een vast pensioen wordt ingekocht. Een ongewenste schommeling heeft dan immers invloed op alle pensioenuitkeringen tot levenseinde. Bij keuze voor variabel pensioen is er door verlenging van de beleggingshorizon een automatische verzachting.

In de lifecycles voor vast pensioen wordt daarom tegen pensioendatum tot 100% ingedekt tegen rentedaling. Bij de lifecycles voor variabel pensioen wordt wel tegen rente ingedekt, doch verder offensiever doorbelegd. De keuze van de deelnemer voor defensief/neutraal of offensief is natuurlijk ook leidend.

Het voorsorteren

Het voorsorteren is een keuze voor de beleggingsstrategie in de laatste 10 jaar voor pensionering. Het nemen van risico is verbonden met de kansen op goede rendementen. Alle risico's uitsluiten betekent ook de kans op positieve ontwikkelingen afsluiten. Maar het geeft de zekerheid dat er geen tegenvallers zullen zijn.

De keuze wordt gevraagd 15, 10 en 5 jaar voor de geplande pensioendatum. De beleggingen worden dan geleidelijk in de optimale strategie gebracht. De voorkeuze kan elk moment worden aangepast. Pas op de pensioendatum is de keuze definitief.

Niets doen?

Als niet wordt gekozen is de 'default' de neutrale lifecycle voor vast pensioen. Aanpassing hiervan kan alleen door de deelnemer gebeuren. Zeker als het kapitaal aangegroeid is, is een weloverwogen beslissing over de beleggingsstrategie sterk aan te raden.